

Αγαπητοί φίλοι,

Ο Ερρίκος Ντινάν στο βιβλίο του «Αναμνήσεις εκ Σολφερίνο» περιγράφει τη φρίκη του πολέμου, όπως τη βίωσε στη μάχη του Σολφερίνο το 1859 κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Πολέμου της Ιταλικής ανεξαρτησίας, είχε τόσο μεγάλη απήχηση, ώστε οδήγησε στην ίδρυση του Ερυθρού Σταυρού, ενός φορέα που επί ενάμισι αιώνα αποδεικνύει στην πράξη τη δύναμη του εθελοντισμού. Ειδικότερα αναφέρει: *«Στην εποχή μας, που συχνά αποκαλείται εγωιστική και ψυχρή, τι γοητευτικό θα ήταν για ευγενείς και σπλαχνικές καρδιές και ιπποτικές ψυχές, να αντιμετωπίσουν τους ίδιους κινδύνους με τον πολεμιστή, οικιοθελώς, σε ειρηνικό πνεύμα, με στόχο την ανακούφιση και με κίνητρο την αυταπάρνηση».*

Τα χρόνια όμως πέρασαν, η Ευρώπη δε μαστίζεται πλέον από πολέμους, αλλά η εποχή μας εξακολουθεί να είναι εγωιστική και ψυχρή και όσο εντείνεται η οικονομική κρίση τόσο περισσότερο θα ξυπνούν μέσα μας αρχέγονα ένστικτα και αντιδράσεις, που όλοι μας προτιμούμε συνειδητά να αγνοούμε, διότι δεν έχουν καμία σχέση με την εικόνα του συναισθηματικά ώριμου και τεχνολογικά προηγμένου ανθρώπου που θέλουμε να εμφανίζουμε.

Πριν μερικές δεκαετίες ήταν δυσσώφνη πρόβλεψη, σήμερα αποτελεί λυπηρή διαπίστωση ότι όλες οι ανθρώπινες αξίες, οι οποίες αποτελούσαν πάντοτε το συνεκτικό ιστό της κοινωνίας μας, την τελευταία δεκαετία απαξιώθηκαν κι όλη μας η δραστηριότητα περιστρεφόταν γύρω από ένα συγκεκριμένο άξονα.

Τη συσσώρευση πλούτου. Κι όταν αυτή ήταν πλέον ανέφικτη, τότε ήρθαν στην επιφάνεια όλες μας οι αδυναμίες κι αποκαλύφθηκε η πραγματική μας ένδεια, η ένδεια του πνεύματος και της ψυχής μας, με συνέπεια να επικρατήσει ο φόβος, η δυσπιστία, να κλειστούμε στον εαυτό μας καταφεύγοντας στην ασφάλεια της αποχής και της αδράνειας. Αναμφισβήτητα τα χρήματα παίζουν καθοριστικό ρόλο στη ζωή μας και δίνουν λύσεις σε πλήθος προβλημάτων, αρκεί να μην τα αναγάγουμε σε αυτοσκοπό, γιατί, κατά έναν παράδοξο τρόπο, τα σημαντικότερα προβλήματα του ανθρώπου δεν επιλύονται με χρήματα.

Παρά το γεγονός ότι εμείς οι Έλληνες φημιζόμαστε για το φιλότιμο, την ανοιχτή και μεγάλη μας καρδιά, δε φαίνεται να έχουμε ακόμη αντιληφθεί τη σπουδαιότητα του εθελοντισμού, σε αντίθεση με τους περισσότερους Ευρωπαίους γείτονές μας, οι οποίοι, αν και χαρακτηρίζονται για την εσωστρέφεια και το σκεπτικισμό τους, έχουν εντάξει τις εθελοντικές δραστηριότητες στην καθημερινή τους ζωή. Και αυτό σημαίνει πολλά και πάνω απ' όλα σημαίνει ότι έχουν ξεφύγει από τα στενά όρια του ατομικισμού και υπηρετούν συνειδητά το κοινωνικό σύνολο χωρίς υστεροβουλίες και ιδιοτέλεια. Όχι σε καμία περίπτωση δεν είμαστε λιγότερο άνθρωποι. Το έχουμε άλλωστε αποδείξει πολλές φορές στη διάρκεια της ιστορίας μας, αλλά έχουμε μεγαλώσει μέσα σε ένα κοινωνικό περιβάλλον, όπου ισχύει ο κανόνας ότι η προσφορά έργου προϋποθέτει την αποκόμιση οικονομικού οφέλους. Δείχνουμε

προθυμία να παρακάμψουμε τον κανόνα αυτό, μόνον όταν πρόκειται να βοηθήσουμε οικεία πρόσωπα, συγγενείς ή όταν επιθυμούμε να ανταποδώσουμε μια εξυπηρέτηση. Δεν είμαστε άμοιροι ευθυνών, αλλά δε φέρουμε και την αποκλειστική ευθύνη για αυτό.

Δυστυχώς, στη χώρα μας, οι εκάστοτε κυβερνώντες, σε αντίθεση με τους Ευρωπαίους ομολόγους τους, δεν μπήκαν ποτέ στον κόπο να προωθήσουν την ιδέα του εθελοντισμού, παρά μόνον σε ελάχιστες περιπτώσεις, όπως, κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου όταν η εθελοντική εργασία των ψηφοφόρων προσφέρεται εν αναμονή μετεκλογικού ανταλλάγματος ή, όπως συνηθίζεται στις μέρες μας, επειδή δεν υπάρχουν κονδύλια για να πληρώσουν εργαζόμενους π.χ. στον τομέα της καθαριότητας, ενθαρρύνουν την ατομική πρωτοβουλία με σκοπό να διατηρούνται καθαροί οι δημόσιοι χώροι.

Βέβαια η εθελοντική εργασία δε θα είχε κανένα νόημα και αξία, εάν ήταν αποτέλεσμα άνωθεν επιβολής για να υποκαταστήσει το κοινωνικό κράτος, γιατί αυτό είναι υποχρεωμένο να παρέχει τις υπηρεσίες του. Ουδείς όμως αμφισβητεί ότι ο ρόλος της πολιτείας είναι καθοριστικός στην καλλιέργεια της νοοτροπίας, όπου οι άνθρωποι, όχι οι πολίτες, θα προσφέρουν για να ικανοποιήσουν βαθύτερες εσωτερικές τους ανάγκες, οι οποίες προέρχονται από την πεποίθηση ότι δεν είναι απλώς συμπολίτες και συγγάμοι αλλά συνάνθρωποι.

Εάν κάποια στιγμή στην ιστορία του έθνους μας χρειάστηκε να αλλάξουμε στάση ζωής, αυτή η στιγμή είναι τώρα. Σήμερα η ανάγκη να βάλουμε στην άκρη το εγώ είναι περισσότερο επιτακτική από ποτέ. Επιβάλλεται να συνειδητοποιήσουμε ότι δεν αποτελούμε ξεχωριστές μονάδες αλλά είμαστε αλληλοεξαρτώμενα κομμάτια ενός συνόλου. Δεν είναι δυνατόν οι συνάνθρωποί μας να υποφέρουν κι εμείς να εξακολουθούμε ανεπηρέαστοι την καθημερινότητά μας, όχι μόνο διότι είναι ηθικά ανεπίτρεπτο αλλά και γιατί υποδηλώνει νοσηρότητα, μια άρρωστη κατάσταση που αργά ή γρήγορα θα στραφεί και εναντίον μας.

Πρέπει να προσφέρουμε τη βοήθειά μας σε όσους τη χρειάζονται και η βοήθεια αυτή δεν είναι απαραίτητο

να έχει πάντοτε υλική υπόσταση, διότι αυτός είναι ο βασικός λόγος της απροθυμίας μας να προστρέξουμε στην ανάγκη του άλλου. Θεωρούμε δεδομένο ότι η μορφή της βοήθειας είναι πάντοτε οικονομική, αλλά αυτό είναι λάθος. Υπάρχουν δεκάδες άλλοι τρόποι να σταθούμε δίπλα σε κάποιον που μας χρειάζεται και να είμαστε εξίσου αποτελεσματικοί.

Επιπλέον, τα τεράστια κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα που έχουν συσσωρευτεί γύρω μας δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν μεμονωμένα. Πρέπει να βγούμε προς τα έξω και να απλώσουμε το χέρι μας για να ζητήσουμε βοήθεια, όταν αισθανόμαστε ανήμποροι να τα καταφέρουμε μόνοι μας. Η παραδοχή της αδυναμίας χρειάζεται μεγάλο θάρρος και ψυχική δύναμη, αλλά φέρνει πάντοτε αποτελέσματα ιδιαίτερα εάν η φωνή μας ενωθεί με τη φωνή όλων αυτών που υποφέρουν όπως εμείς. Η εσωστρέφεια δε φέρνει αποτελέσματα, έχει μόνον ολέθριες συνέπειες.

Χρειάστηκε να φτάσουμε στα πρόθυρα της χρεοκοπίας ως κράτος για να συνειδητοποιήσουμε ότι είμαστε καταδικασμένοι να χρεοκοπήσουμε ως έθνος εάν δεν αναθεωρήσουμε τη στάση ζωής που έχουμε εσφαλμένα υιοθετήσει, διότι, όσο και αν ακούγεται εξωπραγματικό, μόνο μέσα από την ανιδιοτελή προσφορά επιτυγχάνεται η ψυχική μας ηρεμία και συναισθηματική μας πληρότητα στοιχεία απαραίτητα για την αντιμετώπιση κάθε πρόκλησης. Εάν αφιερώσουμε λίγο από το χρόνο μας στους γύρω μας, στο περιβάλλον, σε έναν θεσμό, σε οτιδήποτε μπορεί να αποσπάσει την προσοχή μας από τις προσωπικές μας ανάγκες, θα μπορέσουμε στη συνέχεια να βάλουμε τα δικά μας προβλήματα στη σωστή τους διάσταση και να τα διαχειριστούμε καλύτερα.

Δημήτριος Νίνος
Πρόεδρος του ΤΕΙ Αθήνας